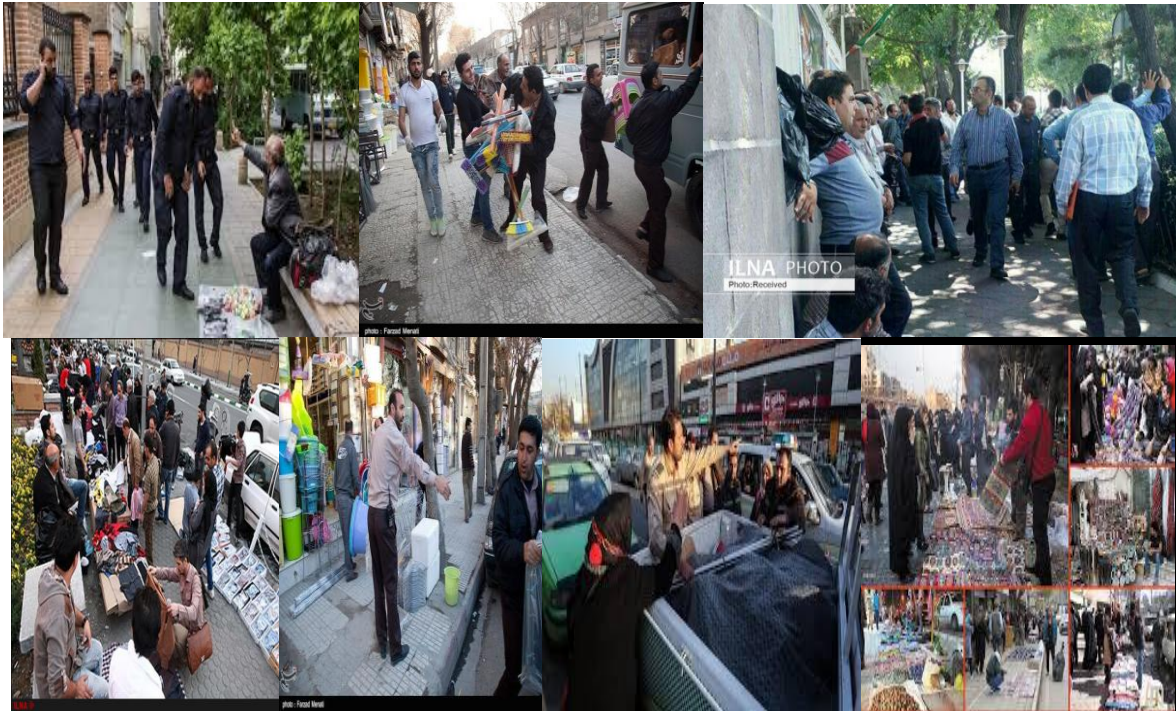

یادداشت کارگری هفته

در ایران تهاجم به دستفروشان همچنان ادامه دارد!
کارگران دیروز ، دست فروشان امروزند، ما دستفروشان کاسب ایم، نه جمع کردنی!
امیر جواهری لنگرودی
info@karegari.com

طی هفته دست فروشان جنب بازار شیک رشت، دست فروشان محوطه بازار قدیمی تبریز و دست فروشان خیابان ولیعصر مورد تعرض ماموران شهرداری با عناوین جلوگیری از سد معبر و پاکسازی خیابان قرار گرفتند.

مشکلات کار و کاسبی برای دست فروشان در سراسر کشور و بویژه در سطح شهرهای بزرگ امروز بدل به معضلی جدی شده است که شهرداری و مامورین جلوگیری از سد معبر که زیر پوشش « شهرداری – استانداری – دادستانی و نیروی انتظامی » کار می کنند . در اساس بدلیل نداشتن ساز و کار واقعی و جدی ، تا به امروز نتوانسته اند جلو دار این نیروی وسیع اجتماعی که با کاسبی در مسیر خیابان ها به گذران زندگی مشغولند تا چرخه خانواده خود را بگردانند ، از عهده آنان برآیند و رفع مشکل نمایند بلکه اساسا برای این نیروی وسیع کار، مشکل می افرینند.

باید گفت : دست فروشی از زمره مشاغل است که برخی افراد به ناچار و از روی بیکار شدن و نیاز به کار و نداری و نبود سرمایه کافی برای راه اندازی کسب و کار با دوارم با اندوخته ادک خود و یا خانواده به آن روی می آورندو شروع ب کار می کنند . اما این شغل تبعاتی را برای صاحبان این شغل فراهم می آورد که یکی از آن ، فرار از دست ماوران سد معبر شهرداری اسن که به دلیل پهن کردن وسایل در طی الطریق عابر پیاده

و از منظر ماموران شهرداری مخدوش کردن چهره شهر با آن ها مقابله و وسایل آن ها را ضبط می کنند و تنها با پرداخت جریمه و وسایل را باز نمی گردانند.

عمل ماموران شهرداری برای جمع آوری دست فروشان ، به پشتوانه شکایت مغازه داران مثلا در سطح خیابان ولی عصر صورت می گیرد. خود این امر هم عده ای را از نان خوردن می اندازد و هم بر پدیده بیکاری می افزاید. این در حالیست که وظیفه شهرداری به جای جمع آوری دست فروشان ، می بایست اقدام به فراهم کردن مکانی برای دست فروشان نمی کنند تا دیگر نیازی بخواهد جمع آوری آن ها نباشد و از طرفی این اقدام کمک بزرگی به ست فروشان و مغازه دار ها است تا با خیال راحت کاسبی کنند . دست فروشی مختص یک شهر بزرگ به مانند تهران نیست. باید نوشت : در این میان هیچ شهری مستثنی نیست و رد تمام شهرهای کوچک و بزرگ دستفروشان به وفور دیده می شوند. گزارشات هفته گذشته مشحون از تهاجم همه جانبه ماموران شهرداری به نیروی رنج و کاریست که تنها با فروش اجناس بر روی گار یهای دستی یا پهن کردن بساط خویش در حاشیه خیابان ها و یا در مسیر پر رفت و آمد مردم ، با هجوم بی حساب و کتاب ماموران شهرداری روبرو شدند و در رشت و تبریز منتهی به درگیری وزد و خورد کشید ، در این میان گاه از هر دو طرف زخمی و مجروح هم می گردند . آنچه حاصل این اقدام یعنی تهاجم افسارگسیخته به بساط هاست ، معمولا دارندگان بساط های خیابانی اند که متضرر می گردند. بساط شان جمع می شوند و موجودی کالاهای آنان در برابر حضور مردم به درون ماشین های ماموران معذور می ریزند و به سرقت برده می شوند . تهاجم به دستفروشان بدون گشایش نقشه اشتغال برای آنان ، خود تهاجم به حریم زندگی کسانی است که تا دیروز خود بر سر کار بودند و با در آمد معینی طی ماه ؛ چرخه خانواده خود را می گردانند ، امروز از کار بیکار شده و به دستفروشی روی آوردند . یا اینکه بخش معینی از این دستفروشان ، جوانان روسایی هستند که در طلب پیدا کردن کار، از روسا راهی شهر ها شدند و هنوز که هنوز است کاری پیدا نکرده ، از اینرو خود به سمت مشاغل زودگذر کشیده شده و با دایر کردن شغلی به گذران زندگی مشغولند . زنان بی سر پرست اند که در مسیر خیابان ها یا در مترو های شهری به عرضه وسایل دست بافت خود روزگار می گذرانند . کودکان خیابانی اند که بدون کمترین سرپناه مورد ایذاء و اذیت قرار می گیرند . بدون تعارف باید گفت: همه اینها در سطح شهر های مختلف یکی پس از دیگری مورد تهاجم ماموران شهرداری یا "دایره سد معبر" شهرداری می باشند. این اواخر تهاجم به دستفروشان در مترو تهران و کرج به نقشه عمل ماموران شهرداری بدل شده که این جا و آنجا واکنش هایی را در سطح جامعه روشنفکری ایران عمدتا در سطح شبکه های مجازی با خود به همراه داشته است .

برپایه خبر منتشره در تاریخ روز یکشنبه ۹ تیر ۹۸ آمده است :جمعی از دستفروشان بازار تبریز در اعتراض به ممانعت شهرداری از کسب و کارشان دست به تجمع مقابل فرمانداری تبریز زدند. بنابه گزارش فعالیت هرگونه دستفروشی و سد معبر در حاشیه بازار و خیابان های اطراف آن را ممنوع کرد . اقدام شهرداری تبریز در ممانعت از فعالیت دستفروشی ها در کنار خیابان ها پس از آن عملیاتی شد که مدتی قبل اصناف و کسبه پیاده

راه تربیت تبریز در اعتراض به وضعیت نابسامان دستفروشان این بازار جمع کرده و مغازه‌هایشان را تعطیل کرده بودند. فرماندار تبریز با اشاره به تجمع دستفروشان بازار تبریز مقابل فرمانداری، افزود: اصولاً ساماندهی و جمع‌آوری دستفروشان وظیفه شهرداری می‌باشد. شهرداری را ملزم کردیم که طی یک هفته دستفروشان بازار را شناسایی و ساماندهی کنند. هریک از مناطق ده‌گانه شهرداری موظف هستند در محدوده حوزه استحفاظی خود بازارچه‌ای احداث و این دستفروشان را برای فروش محصولات خود به آنجا هدایت کنند.

یا باز در همان روز شاهد انتشار نامه ۱۷۰ دستفروش تهرانی به شورای شهر تهران: ف با عنوان دستفروشان خیابان ولیعصر بساط می‌کنند تا محتاج کسی نباشند. طرح‌های ضربتی را متوقف کنید:

در نامه امضاء کنندگان آمده است: به طرح « انضباط شهری» که منجر به بیکاریشان شده است، رسانه ای کردند. دستفروشان محدوده ولیعصر تهران در نامه‌ای خطاب به شورای شهر، خواستار توقف طرح انضباط شهری و برخورد با دستفروشی شدند.

طرح « انضباط شهری» در محور خیابان ولیعصر تهران منجر به بیکاری دستفروشان این محدوده شده است. در این منطقه از شهر تهران صدها دستفروش از طریق بساط کردن کنار خیابان روزگار می‌گذرانند که ۱۷۰ نفر از آنها در نامه‌ای به شورای شهر خواستار توقف طرح انضباط و توجه به معیشت خود شده‌اند. در این نامه آمده است: جمعیت بین دو تا سه هزار دستفروش در این محدوده، برای تامین معیشت در شرایط رکود اقتصادی، بیکاری گسترده، تورم افسار گسیخته و تحریم‌های ظالمانه کمر همت بسته‌اند و به تلاش خود متکی هستند. آنها عنوان کرده‌اند؛ که در شرایط اقتصادی فعلی، اجرای طرح‌های ضربتی که به معیشت مردم لطمه می‌زند، به هیچ وجه صحیح نیست چراکه این طرح‌ها، گروه‌های مختلف فرودستان را از حق حیات محروم می‌سازد. در این میان برخلاف عنصر بی‌توجهی دولت و ماموران شهرداری‌ها، بسیاری از کارشناسان اقتصادی معتقدند: طبقه‌بندی مشاغل اقتصادی در وزارت اقتصاد و امور دارایی تهیه می‌شود. این طبقه‌بندی جهانی بوده و تحت عنوان [ISCO](#) شناخته می‌شود و در هر کشور با توجه به ویژگی‌های کشور مربوطه بازتعریف می‌شود. بنابراین در این فهرست طولانی انواع دستفروشی بر اساس نوع کالا ذکر شده و برای آن کد اقتصادی در گرفته شده است. ممکن است این فهرست کامل نباشد، چرا که بررسی جامعی از شغل دستفروشی صورت نگرفته است. ولی در نهایت برای انواع دستفروشی کد اقتصادی وجود دارد، کد رسمی به معنای رسمیت بخشیدن دستفروشی به عنوان شغل است. کما اینکه تکدی‌گری، درلیست ذکر نشده چرا که شغل نیست.

کریم آسایش در این باره و با اشاره به سازمان‌هایی که زیر مجموعه شهرداری‌اند و عملاً بر خلاف قانون با دستفروشان برخورد می‌کنند، می‌گوید: شرکت شهربان و شرکت ساماندهی مشاغل و صنایع شهری دو نهادی هستند که زیر مجموعه معاونت خدمات شهرداری اقدام به برخورد با دستفروشان می‌کنند. این که دو دستگاه در یک مورد وارد شوند و کار کنند زمینه قانونی ندارد.

این فعال مدنی ادامه می دهد: در گذشته نقش شرکت شهربان در مورد ساخت و سازهای غیر مجاز بود. بدین معنا که وقتی ساخت و سازهای غیر مجاز صورت می گرفت قبل از ساخت جلوگیری را بگیرند. در ماده ۴ اساسنامه شرکت سامان دهی مشاغل و صنایع شهری شغل دستفروشی ذکر شده است. پس خود شرکت، دستفروشی را به رسمیت می شناسد. از سوی دیگر اگر قرار باشد شرکتی در این زمینه تخصص داشته باشد به لحاظ قانونی باید شرکت سامان دهی صنایع و مشاغل شهری باشد و نه شرکت شهربان. در حالی که هر دوی این سازمان موازی کاری می کنند و زیر مجموعه یک معاونت هستند که این خود جای سوال دارد.

محمد کریم آسایش، کارشناس شهری و فعال مدنی است؛ او با اشاره به اینکه برخورد قهری با دستفروشان تخلف است، می گوید: "شهرداری ها با استناد به تبصره ۱ بند ۲ ماده ۵۵ قانون شهرداری ها در مورد سد معبر، اقدام به برخورد ضربتی با دستفروش ها می کنند. بر اساس این تبصره از قانون شهرداری، سد معابر عمومی و اشغال پیاده روها و استفاده غیر مجاز آنها و میدان ها و پارک ها و باغ های عمومی برای کسب و یا سکنی و یا هر عنوان دیگری ممنوع است و شهرداری مکلف است از آن جلوگیری و در رفع موانع موجود و آزاد نمودن معابر و اماکن مذکور فوق به وسیله مأمورین خود رأساً اقدام کند. در مورد دکه های منصوب قبل از تصویب این قانون، شهرداری مکلف است نسبت به برداشتن آنها اقدام و چنانچه صاحبان این قبیل دکه ها ادعای خسارتی داشته باشند با نظر کمیسیون مقرر در ماده ۷۷ نسبت به جبران خسارات آنها اقدام کند ولی کسانی که بعد از تصویب این قانون اقدام به نصب دکه هایی در معابر عمومی کنند شهرداری موظف است رأساً و به وسیله مأمورین خود در برداشتن این قبیل دکه ها و رفع سد معبر اقدام کند و اشخاص مزبور حق ادعای هیچگونه خسارتی نخواهند داشت.

آسایش این قانون را دارای ابهام دانسته و ادامه می دهد: "در هیچ کجای این تبصره به طور مشخص درباره دستفروشی صحبت نشده است. شهرداری هم از این ابهام برای برخورد با دستفروشان سوء استفاده می کند و مصوبه را به نفع خود تصویب می کند. البته مرکز پژوهش های مجلس در این زمینه تفسیری ارائه داده است اما این تفسیر بیشتر جنبه مشورتی دارد. باید تفسیر مصوب مجلس صورت گیرد که چنین تفسیری وجود ندارد زیرا صراحت در این قانون موجود نیست، شهرداری هم از این خلاء استفاده کرده و به نفع خودش تفسیر به رای می کند."

بنا بر نظر کارشناسان حقوقی سد معبر جرم نیست. شاید بتوان گفت تخلف است، اما برخورد قهری به هیچ وجه قانونی نیست و باید قویاً محکوم گردد و ما به سهم خویش آنرا قویاً محکوم می کنیم.

جمعه ۱۴ تیر ۱۳۹۸ برابر ۵ یولی ۲۰۱۹